

Grenaa Havn A/S
Nordre Kajgade 7
8500 Grenaa

Att. Thomas Gissel, thg@grenaahavn.dk

Afdeling: Byg og miljø
Dato: 19.12.2019
Reference: Flemming H. Nielsen
Tlf.: 89 59 40 02
E-mail: fhn@norddjurs.dk
Journalnr.: 19/6414

Midlertidig tilladelse til skrogrensning af skibe i Grenaa Havn

Der meddeles udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens¹ § 28 til skrogrensning af skibe i Grenaa Havn ved brug af metode, hvor afrenset materiale (begroning) opsamles, og spildevandet filtreres, inden kontrolleret afledning.

Vilkår for tilladelsen

Aktiviteterne skal foregå i overensstemmelse med oplysninger i ansøgningsmaterialet, dog skal følgende vilkår overholdes:

- 1) Skrogrensningen skal foretages i Grenaa Havn, hvilket vil sige inden for afgrænsning af Grenaa Havns søområde på det angivne område på kaj 45-59.
- 2) Tilladelsen er foreløbigt gældende i 2 år fra dags dato. Tidsbegrænsningen begrundes med, at Miljøstyrelsen netop har igangsat arbejde med evt. revision af lovgivning relateret til overfladebehandling af skibe.
- 3) Skrogrensningen skal foregå som beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse. Alt vand fra afrensningen skal opsamles og ledes gennem et 25µm filter, før det udledes til havnen igen. Skrogrensningen må foretages med et tryk på op til 150 bar, hvorved det forudsættes, at der ikke afrenses maling. Som dokumentation for processen kan tilsynsmyndigheden forlange videodokumentation, som viser arbejdets udførelse.
- 4) Skrogrensningen må kun foretages på fartøjer, der har rute i Nordsøen (inkl. Engelske Kanal), Øresund eller Østersøen.
- 5) Der må kun renses fartøjer med tin-fri bundmaling eller fartøjer, hvor skroget er overmalet med en tæt forsegling.
- 6) Ved tegn på mangelfuld rensning af det udledte vand skal skrogrensningen straks ophøre. Tilsynsmyndigheden, Norddjurs Kommune underrettes hurtigst muligt om alle driftsforstyrrelser, der kan have miljømæssig betydning.
- 7) Senest 14 dage før påbegyndelse af enhver skrogrensning skal der ske underretning til Norddjurs Kommune. Der skal oplyses om planlagt tid og sted for arbejdets udførelse. Der skal desuden fremsendes relevante oplysninger om det pågældende fartøj (jf. vilkår 4 og 5), samt der skal redegøres for affaldsbortskaffelsen (jf. vilkår 16). Inden skrogrensning påbegyndes, skal der fremsendes en beskrivelse af prøvetagningen "efter filter" (jf. vilkår 8). Norddjurs Kommune skal have mulighed for at foretage en besigtigelse af skrogrensningens udførelse.

¹ Lov nr. 358 af 6. juni 1991, jf. lovbek. nr. 1218 af 25. november 2019

- 8) Der skal føres egenkontrol med skrogrensningen. Egenkontrollen omfatter prøvetagning, analyse og afrapportering.
- I forbindelse med rensning af nye fartøjer, skal der hver gang tages en prøve "før" og "efter" filter. Prøven "før filter" tages i havnebassinet (inden afrensning påbegyndes). Prøven "efter filter" skal udtages under normale driftsforhold, dvs. når udstyret er i fuld aktion. Spildevandsprøven "efter filter" skal udtages *direkte på det udledte vand* på en sådan måde, at der analyseres på spildevandsstrømmen, *inden* der sker fortynding i havvandet. Der skal udtages mindst 5 spildevandsprøver (stikprøver) som er repræsentative for de normale driftsforhold, dvs. når udstyret er i fuld aktion til skrogrensning. Delprøverne blandes derefter sammen til én samleprøve, som efterfølgende skal analyseres.
 - Ved gentagne rensninger af samme fartøj, som renses regelmæssigt, er det tilstrækkeligt med prøvetagning "før" og efter filter hver 3. gang eller minimum 1 gang årligt. Prøven "før filter" tages i havnebassinet (inden afrensningen påbegyndes).
- 9) Analyser skal udføres af akkrediteret laboratorium.

Der skal analyseres for følgende parametre:

Stof
*Der analyseres såvel den opløste del (filtreret gennem et 0,45 µm-filter) samt den totale koncentration af metaller i vandprøven.
** Der skal måles for TBT, hvis dette stof er anvendt i et tidligere/bagvedliggende lag maling på skroget
Arsen (As)*
Bly (Pb)*
Cadmium (Cd)*
Chrom (Cr)*
Kobber (Cu)*
Kviksølv (Hg)*
Nikkel (Ni)*
Zink (Zn)*
Tin (Sn)
TBT**

Der skal analyseres for både den opløste del af stoffet (filtreret gennem et 0,45 µm-filter) og den totale koncentration af metaller i vandprøverne.

Stofferne skal analyseres med så lav en detektionsgrænse som det er muligt for laboratoriet, med mindre andet godkendes af Norddjurs Kommune.

Virksomheden skal sikre, at der udtages tilstrækkelige vandprøver/mængder, til at laboratoriet efterfølgende kan udføre analyser for samtlige parametre, der indgår i analyseprogrammet.

Afhængigt af analyseresultaterne kan der fjernes eller tilføjes parametre fra kravet om analyser.

- 10) Udledningen må ikke være til hinder for, at miljømålene i vandområdet kan opfyldes, og må ikke resultere i nogen former for spild eller aflejringer af afrenset materiale i det omkringliggende vandområde.
- 11) Det udledte overfladevand må ikke have noget væsentligt indhold af organiske materialer, metaller eller andre forurenende stoffer. De til enhver tid gældende miljøkvalitetskrav skal kunne overholdes i forhold til følgende stofkoncentrationer i overfladevand (jf. gældende bekendtgørelse nr. 1625 af 19/12 2017):

Stof	Generelt miljøkvalitetskrav for overfladevand $\mu\text{g/l}$	Maksimumkoncentration for overfladevand $\mu\text{g/l}$
Arsen (As)	0,6 (tilføjet)	1,1 (tilføjet)
Bly (Pb)	1,3	14
Cadmium (Cd)	0,2	0,45 - 1,5
Chrom (Cr)	3,4	17
Kobber (Cu)	4,9	4,9
Kviksølv (Hg)	-	0,07
Nikkel (Ni)	8,6	34
Zink (Zn)	7,8 (tilføjet)	8,4 (tilføjet)
Tin (Sn)	0,2	20

Miljøkvalitetskrav for vand er udtrykt som samlet koncentration i hele vandprøven. For metallerne arsen, bly, cadmium, chrom, kobber, kviksølv, nikkel og zink gælder miljøkvalitetskravet for overfladevand dog for koncentrationen i opløsning, dvs. den opløste fase af en vandprøve, der er filtreret gennem et 0,45 μm -filter eller behandlet tilsvarende, eller, hvor det specifikt er angivet, for den biotilgængelige koncentration.

"Tilføjet" betyder: Koncentration af stoffet tilføjet den naturlige baggrundskoncentration.

- 12) Kopi af analyseresultaterne skal sendes til tilsynsmyndigheden straks efter at resultaterne foreligger, og senest 1 måned efter prøveudtagningen er udført.
- 13) Grenaa Havn skal aktivt reagere, hvis analyseresultaterne er forhøjede i forhold til det naturlige baggrundniveau samt gældende miljøkvalitetskrav (såvel det generelle miljøkvalitetskrav samt maksimumskoncentrationer, jf. de værdier der er nævnt under vilkår 11). Hvis prøver har forhøjede koncentrationer af metaller eller tinholdige stoffer (TBT) skal analyseresultater ledsages af en miljøteknisk redegørelse, som forholder resultaterne til de gældende miljøkvalitetskrav for overfladevand. Såfremt indholdet af stoffer i spildevandet overskrider vandkvalitetskravene, vil der dog kunne indregnes en lille fortyndingsfaktor (i størrelsesorden faktor 10), som følge af at der foregår en fortynding i havvandet. Derudover skal resultater forholdsvis til kvalitetskrav for biota og sediment, hvis der viser sig at være en høj koncentration af bundne metaller i prøverne.
- 14) Hvis analyser viser en overskridelse af vilkårene, skal virksomheden desuden fremsende en redegørelse for årsagen samt en handlingsplan til Norddjurs Kommune for, hvorledes afledningen af forurenende stoffer kan mindskes, så vilkårene kan overholdes.
- 15) Tilsynsmyndigheden kan desuden forlange, at virksomheden udtager supplerende prøver, såfremt det er miljømæssigt begrundet.

-
- 16) Affald fra skrogrønsningen (filteraffald) skal bortskaffes til godkendt affaldsmottager og kvitteringer herfra skal opbevares i 5 år. Dokumentation skal fremsendes på forlangende.
 - 17) Virksomheden skal løbende holde sig orienteret om ny og mere miljøvenlig renseteknologi (BAT) på markedet. Muligheden for at anvende alternative metoder vil ligge til grund ved evt. forlængelse af den midlertidige tilladelse.
 - 18) Inden evt. ændringer i driften, som kan have miljømæssig betydning, herunder hvis aktiviteternes omfang udvides ud over det ansøgte, skal der søges en ny udledningstilladelse.

Administrative forhold

Ifølge § 30 i Miljøbeskyttelsesloven kan tilsynsmyndigheden påbyde nødvendige tiltag, hvis anlægget eller aktiviteten ikke fungerer miljømæssigt tilfredsstillende, herunder ikke opfylder eller tilgodeser de krav, der er fastsat i tilladelsen.

Tilsynsmyndigheden kan ændre vilkår fastsat i en tilladelse efter § 28 i Miljøbeskyttelsesloven, hvis de tidligere fastsatte vilkår må anses for utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige.

Vilkår for udledning af spildevand kan til enhver tid tages op til revision af Norddjurs Kommune, hvis der er forhold, der taler herfor. Spildevandstilladelsen kan ophæves, hvis det vurderes at være krævet i forhold til miljøbeskyttelsen.

Klagevejledning

Tilladelsen er meddelt efter § 28 i miljøbeskyttelsesloven, og kan ifølge Miljøbeskyttelseslovens kapitel 11 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøger samt af Sundhedsstyrelsen og enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald. Afgørelsen kan endvidere påklages af landsdækkende foreninger og organisationer, jf. miljøbeskyttelseslovens § 99 og § 100, samt lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har meddelt, at de ønsker underretning, jf. lovens § 100.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage via Klageportalen, inden fristen udløber. Klageportalen finder du her: <https://naevneneshus.dk/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privat betale et gebyr på kr. 900 og som virksomhed kr. 1800. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Ansøger vil straks få besked, hvis vi modtager en klage fra andre. Virksomheden vil for egen regning og risiko kunne udnytte tilladelsen i den tid Miljø og Fødevareklagenævnet behandler en eventuel klage, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Klagefrist

Eventuel klage over afgørelsen skal være modtaget **senest den 16. januar 2020**, der er dagen for klagefristens udløb.

Opsættende virkning

Hvis afgørelsen påklages, er udgangspunktet efter miljøbeskyttelsesloven, at klagen ikke vil have opsættende virkning, jf. lovens § 96, stk. 1. Efter samme bestemmelse kan Miljø- og Fødevareklagenævnet imidlertid beslutte at give en eventuel klage opsættende virkning.

Søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal der anlægges sag inden 6 måneder fra meddelelse eller offentliggørelse af afgørelsen, jf. miljøbeskyttelsesloven § 101, stk. 1, dvs. den 19. juni 2020.

Grundlag for afgørelsen

Lov- og plangrundlag

- Nærværende sag vedrørende rensning af skibssider ved kaj i Grenaa Havn er behandlet i henhold til:
- Lov om Miljøbeskyttelse, Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019.
- Spildevandsbekendtgørelsen, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1469 af 12. december 2017 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.
- Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, jf. bek. nr. 1433 af 21. november 2017.
- Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, jf. bek. 1625 af 19. december 2017.
- Bekendtgørelse om overfladebehandling af skibe, jf. bek.nr. 1188 af 12. december 2011
- Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn

Øvrigt materiale:

- Ansøgning modtaget 11. okt. 2019 fra Grenaa Havn på brug af HullWiper systemet til skrogrensning
- Tilladelser til tilsvarende skrogrensninger andre havne i bl.a. Gøteborg Havn og midlertidig tilladelse i Københavns Havn ved brug af tilsvarende metoder

Miljøteknisk beskrivelse

I forlængelse af tidligere forespørgsler i løbet af 2019 om skrogrensning har Grenaa Havn den 11. oktober 2019 fremsendt konkret ansøgning om tilladelse til at anvende renseforanstaltningen kaldet HullWiper, der benyttes til at afrense skibsskrog for begroning (muslinger m.v.). Grenaa Havn har suppleret ansøgningen ved oplysninger, der er fremsendt den 29. oktober og 11. november 2019.

HullWiper er et redskab til rensning af skibsbunde uden anvendelse af dykkere. Det er oplyst, at afrensningen sker uden beskadigelse af bundmaling eller overfladebehandling og det afrensede materiale kan opsamles.

Fra et specialindrettet skib, som udover skibet består af et kontrolrum og trykrum, føres en slange ned til et renehoved, som er påmonteret en fjernstyret ubåd (ROV -Remotely Operated Vehicle). Skibssiden rengøres ved, at renehovedet trykspuler skibssiden. Fra renehovedet suges vandet ind i rensenheden, hvorefter vandet bliver filtreret gennem et 25µm filter før det udledes igen. Filtre skiftes efter behov. ROVen giver automatisk besked, når filteret er fyldt. I kontrolrummet kan operationen følges på tv skærm, idet ROVen har kamera monteret.

Grenaa Havn har supplerende oplyst følgende:

Det anslås, at max. 3 skibe pr. år skal behandles, og aktiviteten vil foregå på området fra kaj 45 til 59. Vandmængden er afhængig af skibenes størrelse. HullWiperen har et flow på 38m³/time, og en kapacitet på 1500m²/time.

Norrdjurs Kommune har spurgt hvilket tryk der anvendes med henvisning til, at der i vejledningen om overfladebehandling af skibe (nr. 3 1991) skelnes der mellem højtryksafvaskning med få bar og højtryksafrensning over 150 bar tryk, hvor sidstnævnte kan forventes at fjerne gl. løstsiddende maling. Grenaa Havn har dertil oplyst, at arbejdsstrykket er justerbart fra 50 bar, og max. tilladte tryk på 150 bar specificeres i tilladelsen hhv. miljødrejebog.

Grenaa Havn oplyser endvidere, at procesvandet pumpes ind med et flow på 135l/min = 8,1m³/ time og sugepumpen, der sender vandet gennem filterenheden, har en kapacitet på 38m³/ time, hvorfor al procesvandet må forudsættes opsamlet. Det er oplyst at der er monteret en trykvagt, der måler differenstrykket over filteret, og giver alarm, når filteret er fyldt. Systemet er opereret af specialuddannede personale, der er bekendt med korrekt montage af filterenhederne.

Grenaa Havn oplyser, at HullWiper må betegnes som Best Practice (BAT) for indeværende.

Miljøteknisk vurdering

Norrdjurs Kommune vurderer, at HullWiper til skrogrensning må betegnes som BAT (bedste tilgængelige teknik) på nuværende tidspunkt med hensyn til at begrænse miljømæssige påvirkninger.

Tilsvarende metoder anvendes i andre lande (jf. oplysninger fra Miljøstyrelsen på en Workshop den 10. okt. 2019). I f.eks. Holland foretages afrensning med sug, og materiale ledes til land for behandling. Der er opstillet grænseværdier for udledning af forurenende stoffer. I Tyskland må både med hartfouling (hård begroning) tilsvarende kun afrensning efter tilladelse efter myndighederne, og begroning og andet rest skal indsamles og bortskaffes på land.

Der er tidligere meddelt midlertidige tilladelser til afrensning af skrog i Københavns Havn med HullWiper-teknologien og der er desuden en gældende tilladelse i Göteborgs Havn. Disse tilladelser er givet på baggrund af dokumentation for metodens effektivitet i forhold til vandkvaliteten af det udledte vand fra ROVen. Ifølge oplysningerne viser analyseresultater, at vandet overholder miljøkvalitetskravene i bekendtgørelse 1625 af 19. december 2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

Det vurderes ikke, at aktiviteten umiddelbart er omfattet af forbuddet om udvendig overfladebehandling af skibe udenfor værtsområder, jf. §4 i bekendtgørelse nr. 1188 af 12.12.2011, da der ikke er tale om fjernelse af gammel maling. Ifølge Miljøstyrelsens Vejledning om overfladebehandling af skibe (nr. 3/1991) skelnes der mellem højtryksafvaskning med få bar og højtryksafrensning over 150 bar tryk, hvor sidstnævnte evt. kan forventes at fjerne gl. løstsiddende maling.

Norddjurs Kommune har vurderet, at aktiviteten ikke kræver miljøgodkendelse. Det vurderes desuden ikke, at projektet med hensyn til de spildevandsmæssige forhold er omfattet af bilag 1 eller 2 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Norddjurs Kommune har konkret vurderet, at aktiviteten kan sidestilles med udledning af spildevand, og at den derfor kan reguleres efter en tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 28.

Det kan til tider være nødvendigt at rense skibskroge for begroninger, idet afrensningen gør, at skibets modstand i vandet mindskes, og at skibets brændstofforbrug derfor reduceres. Traditionelle metoder har tidligere bevirket, at partikler af bundmaling blev frigjort til de frie vandmasser til skade for vandmiljøet. Ved at anvende en HullWiper sker afrensningen uden at ødelægge bundmaling og overfladebehandling, og vandet renses i et filter, inden udledning, hvilket minimerer evt. frigivelse af giftige partikler.

Der er i tilladelsen stillet vilkår om, at der kun må renses fartøjer med tinfri bundmaling (TBT) eller fartøjer, hvor skroget er overmalet med en tæt forsejling. For at forhindre spredning af ikke-hjemmehørende arter, er der desuden stillet vilkår om, at der kun må afrenses skibe, der har rute i Nordsøen (inkl. den Engelske Kanal) samt i Øresund og Østersøen.

Der er stillet vilkår om udtagelse af vandprøver til egenkontrol. Hver gang et nyt skibsskrog afrenses skal analyseresultaterne fremsendes til Norddjurs Kommune. Ved gentagne afrensninger af samme skib, er der stillet vilkår om prøvetagning hver 3. gang eller minimum én gang årligt. Der er krav om prøvetagning ”før filter”, denne prøve tages i havnebassinet, og denne anvendes som baggrundsværdi til sammenligning med det vand, der udledes igennem filteret. Spildevandsprøven ”efter filter” skal udtages *direkte på det udledte vand* på en sådan måde, at der analyseres på vandstrømmen, *inden* der sker fortynding i havvandet.

Grenaa Havn holder sig løbende opdateret med oplysninger om udvikling af ny renseteknologi (BAT), hvilket kan ligge til grund for en vurdering af evt. senere forlængelse af tilladelsen, som p.t. er tidsbegrænset i 2 år. Miljøstyrelsen har netop igangsat arbejde, hvor der ses nærmere på lovgivningen og regulering af aktiviteter, som relaterer sig til overfladebehandling af skibe.

Recipientforhold

Udledningen af overfladevand sker til havnebassinet i Grenaa og derefter til Kattegat.

Ifølge Vandområdeplan 2015-2021 skal kystområdet ud for Djursland opnå miljømålet "god økologisk tilstand". Den nuværende tilstand ud for Grenaa (Vandområde 140 Djursland øst) betegnes samlet som værende "moderat" med et mål om "god økologisk tilstand". I vurderingen af tilstanden indgår parametre som ålegræs, klorofyl (alger), bundfauna og miljøfremmede stoffer. Det samlede miljømål for kystområdet ud for Grenaa er dermed ikke opfyldt på nuværende tidspunkt. Ifølge Vandområdeplan 2015-2021 er der i vandområdet "god kemisk tilstand", men den økologiske tilstand med hensyn til miljøfarlige stoffer er dog "ukendt".

Ved administration af lovgivningen skal kommunen sikre, at der ikke sker nogen forringelse af overfladevandområdets tilstand, og at tilladelser til f.eks. nye udledninger ikke hindrer opfyldelse af fastlagte miljømål.

På baggrund af de tilgængelige oplysninger vurderes det ikke, at det udledte spildevand vil være særligt belastet med forurenende stoffer, og udledningen vil derfor ikke være til hinder for, at miljømålsætningen for det berørte vandområde kan opfyldes.

I forlængelse af de fastlagte prøvetagningsprogram vil det løbende blive vurderet, om der er behov for at fastsætte yderligere vilkår i forbindelse med udledningen eller alternativt om aktiviteten skal ændres eller indstilles, såfremt det giver anledning til væsentlige miljømæssige påvirkninger. Analyseresultater sammenstilles med gældende vandkvalitetskrav for overfladevand.

Forholdet til anden lovgivning

Internationale beskyttelsesområder og særligt beskyttede arter

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder er EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 112, Ålborg Bugt, østlige del, som ligger ca. 10 km nord for Grenaa Havn. Natura-2000-området er udpeget som Fuglebeskyttelsesområde for beskyttelse af lysbuget knortegås, ederfugl og sortand.

Norddjurs Kommune vurderer ikke, at der er risiko for at den ansøgte udledning vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder, og der er således ikke foretaget nogen nærmere konsekvensvurdering.

Der er ikke registreringer af levesteder for særligt beskyttede dyre- og plantearter inden for arealet, der bliver berørt af projektet (bilag IV-arter).

Øvrige tilladelser m.v.

Der er med denne tilladelse udelukkende taget stilling til udledning af spildevand i forbindelse med afrensning af skibsskrog. Der er således ikke taget stilling til evt. øvrige tilladelser, der skal indhentes for at udføre skrogrensning i Grenaa Havn.

Venlig hilsen

Flemming H. Nielsen

Biolog

Byg og Miljø

Telefon: 89 59 40 02

Kopi af tilladelsen er udsendt til følgende:

Grenaa Havn, info@grenaahavn.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs afd.: dnorddjurs-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening: norddjurs@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, aarhus@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk

Sundhedsstyrelsen, Midt- og Nordjylland: senord@sst.dk

Friluftsrådet, ostjylland@friluftsradet.dk

Greenpeace, info.dk@greenpeace.org

Embedslægerne Midt- og Nordjylland, senord@sst.dk

Dansk Ornitologisk Forening, norddjurs@dof.dk / natur@dof.dk